

ODTÜ MEZUNLARI DERNEĞİ

ŞİDDET VE TACİZLE MÜCADELE YÖNERGESİ

Amaç

MADDE 1- (1) Bu Yönerge, ODTÜ Mezunları Derneği (OMD) Genel Kurulunda (8-9 Nisan 2023) kabul edilen “*Şiddet ve Tacizle Mücadele Politika Belgesi*” uyarınca hazırlanmış olup, OMD'nin yetki ve sorumlulukları içerisinde, tüm canlılar ve doğayı da kapsayacak şekilde her tür şiddet ve taciz eylemi ile mücadeleye yönelik uygulamalar ile “*Şiddet ve Tacizle Mücadele Birimi'nin* yapısını, görev ve sorumluluklarını, çalışma usul ve esaslarını düzenlemeyi amaçlamaktadır.

(2) Birim, bu Yönerge ile kapsam dahiline alınan önleyici, koruyucu ve kovuşturucu adımlar;

a. şiddet ve tacize maruz kalan veya maruz kalma ihtimali bulunan bireylerin yaşamakta oldukları durum ve olayları güven içerisinde paylaşabilmelerini, bireyleri istenmeyen yaklaşımları durdurmak yönünde cesaretlendirmeyi,

b. her türlü şiddet ve taciz olayına tanık olan kişilerin tanık oldukları durum ve olayları güven içerisinde paylaşabilmelerini,

c. kişiler hakkında mesnetsiz ithamlardan kaynaklanan mağduriyetlerin önlenmesini,

d. herkesin şiddet ve tacizle mücadele konusundaki farkındalığını arttırmayı

amaçlamaktadır.

Kapsam

MADDE 2-

(1) Bu Yönerge, OMD içerisinde ya da OMD dışında meydana gelen ancak kapsam dahiline alınan kişiler bakımından OMD ve OMD'ye bağlı kuruluşların ortamına taşınan her türlü şiddet ve taciz eylemini kapsar.

(2) Bu Yönerge, OMD üyeleri, çalışanları, alt işveren firma temsilcileri ve çalışanları, stajyer ve çıraklar dahil, işçiler, gönüllüler, OMD alanında veya OMD faaliyetlerine tahsis edilen yer ve araçlarda bulunanlar, hizmet alımı gerçekleştirilen ve bunlarla sınırlı olmamak kaydıyla işbirliği içinde bulunulan paydaş ve iş ortağı üçüncü kişiler ve tüm ortakları, bursiyerler ve hizmetlerden yararlananların üçüncü kişiler tarafından maruz bırakıldığı ya da kapsam dahiline alınan kişiler tarafından birbirlerine ve üçüncü kişilere yönelik cinsiyet ayrımcılığına ve toplumsal cinsiyete dayanarak gerçekleştirilen Ek 1'de tanımlı tahammül dışı fiilleri, yer ve zaman sınırlaması olmaksızın, ev içi şiddet de dahil olmak üzere, kapsar.

(3) OMD sınırları içerisinde 24 saati geçmeyen süre ile geçici kiralama usulüyle kullanımı devredilen alanlarda (Çim Amfi vb) meydana gelebilecek her türlü şiddet ve taciz eylemine yönelik alınacak tedbirlerden birinci derecede yüklenici firmanın sorumlu olduğu ve

OMD'nin sorumluluğunun olası bir soruşturmaya yardımcı olacak bilgi ve belge paylaşımı ile kısıtlı olduğu sözleşmelerde açıkça belirtilir.

(4) Bu Yönerge kapsamında sayılan kişiler, OMD içerisinde bulunduracakları, sorumluluğunu taşıdıkları hayvanların davranışları konusunda bu yönerge hükümleri kapsamında yükümlüdür. Ancak Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından yasaklı kabul edilen hayvanların, kalabalık ortamlar kategorisinde yer alması sebebiyle OMD alanına getirilmesi yasaktır.

Dayanak

MADDE 3- Bu Yönerge, hukukun üstünlüğü ilkesi kapsamında, ülkemizin taraf olduğu "BM Kadınlara Yönelik Her Türlü Ayrımcılığın Ortadan Kaldırılması Sözleşmesi" (CEDAW), BM Çocuk Hakları Sözleşmesi, Çocukların Cinsel Suistimal ve Cinsel İstismara Karşı Korunmasına İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi (Lanzarote Sözleşmesi), Anayasanın 10. maddesinde yer alan kadın-erkek eşitliği ilkesi, 6284 Sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun, 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu, 4857 Sayılı İş Kanunu, 5253 Sayılı Dernekler Kanunu, 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu, 6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu, 6356 Sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu ve 5199 Sayılı Hayvanları Koruma Kanunu hükümlerine dayanmaktadır. Belgenin hazırlanması sürecinde "Kadına Karşı Şiddetin ve Ev içi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi" (İstanbul Sözleşmesi) ile ILO 190 Sayılı Çalışma Yaşamında Şiddet ve Tacizin Ortadan Kaldırılmasına Yönelik Sözleşmesine (C190) ilave olarak UNESCO Hayvan Hakları Evrensel Bildirgesi de esas alınmıştır.

OMD Şiddet ve Tacizle Mücadele Politika Belgesi bu Yönergenin ayrılmaz bir parçasıdır ve Yönerge hükümleri Politika Belgesinde yer alan tanım, ilke ve politikalar doğrultusunda yürütülür.

Tanımlar

MADDE 4- Bu Yönergede yer alan;

- (1) **Başvuran:** Toplumsal cinsiyet temelli şiddet de dahil olmak üzere şiddetin herhangi bir türüne, cinsel tacize ve/veya saldırıya maruz kaldığı veya tanık olduğu iddiasıyla OMD Şiddet ve Tacizle Mücadele Birimine başvuran kişiyi;
- (2) **Canlı:** Canlılar aleminin omurgalı, omurgasız hayvanlar, bitkiler gibi üyeleri arasından insan dışı canlıları;
- (3) **Çocuk:** 18 yaş altı kişileri;
- (4) **Doğa:** Her tür canlının kendi aralarında ve cansız çevreleriyle ilişkileri kapsamında, Dernek alanının tamamı veya bir kısmı da dahil olmak üzere çeşitli ölçeklerde düşünülebilecek biyolojik, fiziksel ve kimyasal unsurların bileşimini;
- (5) **Doğaya yönelik şiddet ve taciz:** Bu yönerge çerçevesinde, doğaya yönelik herhangi bir tür zararı;
- (6) **İnceleme Komitesi:** Yapılan ihbar ve şikayetleri incelemek amacıyla görevlendirilen komiteyi;

- (7) **Kapsam dahiline alınan kişiler:** Yönergenin 2. Maddesi 2. Bendinde sayılan kişileri;
- (8) **Mağdur/Olası Mağdur:** Soruşturulması başlanan olayda toplumsal cinsiyet temelli şiddet de dahil olmak üzere şiddetin herhangi bir türüne, cinsel taciz ve/veya saldırıya maruz kalarak zarar görmüş veya görme olma ihtimali olan kişi veya canlıları;
- (9) **OMD:** ODTÜ Mezunları Derneğini;
- (10) **OMD Alanı:** OMD'nin mülkiyet ilişkisine bağlı olarak kullanım hakkına sahip olduğu fiziksel alanı;
- (11) **Olası fail:** Toplumsal cinsiyet temelli şiddet de dahil olmak üzere şiddet, cinsel taciz ve/veya saldırı uyguladığı iddia edilen kişiyi;
- (12) **Şiddet ve Tacizle Mücadele Birimi:** OMD Şiddet ve Tacizi Önleme Politika Belgesi kapsamına giren her türlü şiddet ve tacize ilişkin şikayetleri inceleyerek şiddet ve tacizi önlemeye yönelik faaliyetlerde bulunmak amacıyla kurulmuş olan birimi;
- (13) **Tanık:** Şiddet ve taciz teşkil edebilecek olayın olası faili veya mağduru olmayıp, söz konusu olay hakkında görgü ve duyuma dayalı bilgisi olan ve bu konuda bilgi edinilen kişiyi;
- (14) **Temsilci:** Çocuklar, bazı engelliler ve insan dışı canlılar gibi, iletişim veya hak savunma açısından destek ihtiyacı olan tarafların, işbu Yönerge kapsamındaki süreçler ile ilgili olarak temsilcisi olabilecek kişileri

ifade eder.

Tahammül Dışı Fiiller

MADDE 5- (1) Tahammül dışı fiiller, bu Yönerge 'de özel olarak yapılan tanımlamalar saklı olmak üzere; muhatabında rahatsızlık, korku, endişe veya olumsuz duygular uyandırabilecek nitelikte ve rızaya dayalı olmayan fiillerdir. OMD ve tüm paydaşlar için EK-1'de yer alan fiiller tahammül dışı fiiller olarak kabul edilecektir.

(2) Bu madde kapsamında Ek 1'de tanımlanan tahammül dışı fiillerin işlenmemesi ve bunlardan kaçınılması işyerinin, işin ve iş barışı ile iş ortamının ve dernek içi işleyişin, birlikteliğin, ortamın ve faaliyetlerin vazgeçilmez gereklerindendir. Kapsam dahiline alınan kişiler bunlardan kaçınmak ve engellemek için elinden gelen gayreti göstermek ve tanık oldukları hallerde bildirmek zorundadır:

(3) EK 1'de yer alan fiil veya davranışlar içerikleri, gerçekleştirilme biçimleri, süreleri, yoğunlukları ve ağırlıklarına göre birinci fıkrada tanımlanan tahammül dışı fiillerden birden fazlasını oluşturabilir.

OMD'nin Görev ve Sorumlulukları

MADDE 6- (1) OMD, her türlü şiddet ve tacizden arındırılmış, güvenli bir çalışma ve sosyalleşme ortamı sağlamak için gerekli önlemleri almakla yükümlüdür. Bu kapsamda Şiddet ve Tacizi Önleme Politika Belgesi doğrultusunda konu ile ilgili ulusal ve uluslararası belgelere uyarak sorumluluklarını yerine getirecektir.

(2) OMD, oluşturduğu şiddet ve tacizi önleme mekanizmasının sağlıklı bir şekilde ilerlemesi ve kapsam dahiline alınan kişiler için erişilebilir olması adına gerekli bütün adımları atacaktır.

(3) OMD Şiddet ve Tacizi Önleme Birimi, Şiddet ve Tacizi Önleme Politika Belgesi kapsamına giren her türlü şiddet ve taciz eylemine yönelik şikâyetle bulunulması durumunda, ayrıca bir değerlendirmeye tabi tutmadan konu hakkında inceleme başlatacaktır.

(4) OMD Kurulları ve diğer yetkili organları, Şiddet ve Tacizle Mücadele Biriminin inceleme sürecini doğru yönetebilmesi için gerekli bilgi ve belgeleri sağlayacak ve Birimin inceleme sonucunda hazırlayacağı raporu göz önünde bulundurarak karar alacaktır. Birimin inceleme süresince elde edeceği belgelerin ve gizlilik içerir nitelikte üreteceği belgelerin gizlilik esasları doğrultusunda saklanması ve arşivlenmesinden OMD Yönetim Kurulu sorumludur.

Kapsam Dahiline Alınan Kişiler ve Varsa Yasal Temsilcilerinin Görev ve Sorumlulukları

MADDE 7- (1) Kapsam dahiline alınan kişiler ve varsa yasal temsilcileri, OMD'yi şiddet ve taciz eylemlerine yönelik alacağı önlemlerde destekleyecek, iş birliği içinde olacak ve her türlü davranışının sorumluluğunu alacaktır.

(2) Hayvanlardan sorumlu olan kişiler, söz konusu hayvanlardan kaynaklanan doğa zararını (çevre kirliliği vb.) ve insanlar ile diğer canlılara verilebilecek olası zarar ve rahatsızlıklara ilişkin her türlü sorumluluğu ve bu kapsamda gerekli önleyici tedbirleri de alacaktır.

(3) Kendilerine, başkalarına, canlılara ya da doğaya karşı herhangi bir şiddet ve taciz eylemi ile karşılaşmaları durumunda ivedilikle yazılı, sözlü olarak veya e-posta ile **stmb@odtumd.org.tr** adresine başvuruda bulunacaklardır. Şikâyet başvuruları hakkındaki incelemenin sağlıklı yürütülebilmesi için olay içeriği ile özel hayatın gizliliğinin korunması ilkesi kapsamında bahse konu kişilerin bilgileri OMD tarafından, “Şiddet ve Tacizi Önleme Yönergesi” ile yetkilendirilenler haricinde, hukuki süreçler saklı kalmak üzere gizli tutulacaktır.

Şiddet ve Tacizle Mücadele Biriminin Amacı, Yapısı ve İşleyişi

MADDE 8.1: Birimin Amacı

Şiddet ve Tacizle Mücadele Birimi (ŞTMB), OMD ortamında her türlü şiddet ve tacizden arındırılmış, karşılıklı saygı ve eşitliğe dayanan destekleyici ve güvenli bir çalışma ve sosyalleşme ortamının yaratılmasına destek olmak, her türlü şiddet ve tacize ilişkin farkındalık yaratmak ve bu konuda kapsam dahiline alınanları güçlendirmek, politika belgesi kapsamına giren şikayetleri değerlendirerek şiddet ve tacize maruz kalanlara doğru yönlendirmeyi yapmak, şiddet ve tacizi önlemeye yönelik faaliyetlerde bulunmak amacıyla kurulmuştur.

MADDE 8.2: Birimin Yapısı

- (1) Birim, OMD Yönetim Kurulu tarafından atanmış olan 5 asıl ve 2 yedek üyeden oluşur. İhtiyaç olması ya da birimin talebi halinde Yönetim Kurulu, ek üye ataması gerçekleştirebilir.
- (2) Birim asıl üyelerinin bir tanesi Yönetim Kurulu Üyeleri içerisinde, iki tanesi Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Komitesi Üyeleri içerisinde şiddet ve taciz konularında uzman, bir tanesi Sürdürülebilirlik Komisyonu Üyeleri içerisinde doğaya yönelik şiddet konusunda uzman, bir asıl üye özellikle şiddet ve taciz alanında uzman hukukçu, iki yedek üye ise ilgili sivil toplum kuruluşlarında (örneğin kadın, LGBTQ+, hayvan, doğa) çalışan ya da gönüllülük yapan, deneyim sahibi kişiler arasından seçilerek belirlenecektir.
- (3) Birim doğrudan OMD Yönetim Kuruluna bağlı olarak çalışır.
- (4) Birim üyelerinin görev süresi yönetim kurulu dönemi ile başlar ve yönetim kurulu dönemi ile sona erer.
- (5) Başvuruya konu olan olayın taraflarından herhangi biri ile Birim üyelerinden herhangi birinin idari veya özel bir ilişkide olması durumunda, söz konusu üye inceleme sürecine dâhil edilmez. Söz konusu ilişkinin sonradan öğrenilmesi veya fark edilmesi durumunda Birim üyesi başvuru ile ilgili süreçten ayrılır.
- (6) Vaka özelinde, yakınlık derecesi de dikkate alınarak birim asıl üyesi ve yedek üye arasında yer değişimi gerçekleştirilebilir.
- (7) Birim içinden bir üye sekreter üye olarak seçilir. Sekreter üyenin temel sorumlulukları Birimin çalışmalarını kayıt altına almak, başvuru kaydını açarak yazılı süreçleri takip etmek, gerekli organlara iletmektir.
- (8) Birim, amacına uygun olarak süreçlerin işlemesi için ihtiyaç duyduğunda OMD Yönetim Kuruluna bilgi vermek suretiyle birim içi görevlendirme yapabilir.

Madde 8.3: Birimin Görevleri

- (1) Şiddet ve Tacizi Önleme Politika Belgesi kapsamına giren her türlü şiddet ve taciz eylemleri ile mücadeleye yönelik etkili bir başvuru mekanizması oluşturmak ve yürütmek;
- (2) Birime yapılan bütün başvuruları ve şikayetleri kayıt altına almak, etkin ve hızlı bir şekilde süreci yönetmek;
- (3) Başvuranın şikayeti sonrası en geç on beş gün içinde İnceleme Komitesini oluşturmak;
- (4) Hakkında değerlendirme yapılan başvuru ve şikâyet süreçlerine ilişkin bütün bilgi ve belgeler konusunda gizliliği sağlamak;
- (5) Başvurayı hukuki, psikososyal, tıbbi ve güvenliğe dair konularda ilgili kurum ve kuruluşlar hakkında bilgilendirmek ve yönlendirmek;
- (6) Kapsam dahiline alınan kişilere yönelik şiddet ve taciz eylemlerinin önlenmesi, kişilerin bu gibi durumlarda ne gibi haklara sahip oldukları konusunda bilgilendirmek, kurum içi sürecin ilerleyiş biçimini tanıtmak için periyodik eğitimler düzenlemek;
- (7) Kapsam dahiline alınan kişilere doğanın değeri ile tüm canlıların değeri ve doğuştan sahip oldukları yaşam haklarına ilişkin olarak ekonomiden ve insana yarardan, sempatik ya da antipatik bulunmak gibi değerlendirmelerden bağımsız unsurları da

içerecek şekilde bilinç kazandırılması ve onlara sevgi ve saygı duyulmasını sağlamaya yönelik, bütün hayvanların eşit doğduğunu tanıyan, tüketimin canlılar ve doğa üzerindeki şiddet etkilerini dikkate alan eğitim ve etkinlikler düzenlemek;

- (8) Gerek eğitim ve bilinçlendirme çalışmaları gerekse OMD'nin diğer çalışmaları kapsamında, şiddet ve tacize karşı ve doğa ile canlıların sahip oldukları öz (özel/işsel/içkin vb.) değerleri tanıyan bir dil benimsenmesi için gerekli adımları atmak ve Yönetim Kurulu'na önerilerde bulunmak;
- (9) İş bu Yönergeyi periyodik olarak gözden geçirmek ve gerektiğinde güncellemek.

MADDE 8.4: Başvuru

(1) Şiddet ve tacize maruz kaldığını veya tanık olduğunu düşünen kişiler veya bu kişilerin yasal temsilcileri, Şiddet ve Tacizle Mücadele Birimine, Yönetim Kuruluna veya Disiplin Kuruluna başvurabilirler.

(2) Başvuru fiziki ya da e-posta yolu ile yapılabilir. Yazılı başvuru konusunda çekince olması halinde Birim'den görüşme talebinde bulunularak sözlü bildirimde de bulunula bilinir. Bu durumda görüşmeyi gerçekleştirenler görüşme esnasında başvuruya dair yazılı bir tutanak oluşturarak süreci başlatabilir.

(3) Her başvuru için Birim tarafından bir kayıt açılır, kayıt numarası verilir ve takip eden işlemler bu kayıt numarası kullanılarak gerçekleştirilir. Kayıt formu başvurunun tarihini, konusunu ve başvuranın taleplerini içerir. Kayıt formuna eklenecek diğer bilgiler başvuranın onayına tabidir. Elektronik ortamda yapılan başvurularda da aynı kural geçerlidir.

(4) Yönetim Kurulu veya Disiplin Kuruluna yapılan başvurularda, politika belgesi kapsamına girdiği tespit edilen başvurular Birime iletilir. Birime iletilen vakalarda politika belgesi kapsamının dışında kalan ya da iş ilişkisi, üyelerle ilişkiler gibi Kurulları ilgilendiren vakalarda konuya dair, ilgili Kurul'a da bilgi verilir.

(5) Başvuru ile ilgili işlem başlatıldığı takdirde, başvuran yürütülen süreç ve sonuç hakkında bilgilendirilir.

(6) Başvuranın olayın tanıklarından biri olması durumunda da başvuru kaydı açılır ve olayın ayrıntıları dinlenir. Duruma uygun hukuki ve diğer çözüm seçenekleri ile bu seçeneklerde izlenen süreçler hakkında bilgilendirme yapılır.

(7) Başvurular Türkçe yapılmalıdır.

(8) Başvurunun elektronik ortamda yapılması durumunda, başvuran yüz yüze görüşme konusunda teşvik edilir. Başvuranın yüz yüze görüşmek istememesi veya bundan çekinmesi durumunda, başvuranın ihtiyaç ve talepleri telefon veya elektronik posta yoluyla öğrenilir. Başvuran ve varsa yasal temsilcisi; hukuki ve diğer çözüm seçenekleri, bu seçeneklerde izlenen süreçler, bu seçeneklerin her birinin yaratabileceği riskler ve alınması gereken önlemler ile bunlara dair tercih hakkı konusunda birim tarafından elektronik posta yoluyla bilgilendirilir.

İnceleme Komitesi

MADDE 9-

- (1) Şiddet ve Tacizle Mücadele Birimi, başvuruyu değerlendirmek üzere İnceleme Komitesi üyelerini belirler ve Yönetim Kurulunun onayına sunar. İnceleme Komitesi üyelerine OMD Yönetim Kurulu tarafından yazılı bildirim yapılır.
- (2) İnceleme Komitesi üç kişiden oluşur; ancak gerek görülmesi halinde üye sayısı tek sayı olacak şekilde artırılabilir. Komite üyelerinden en az birinin kadın olması, üyelerden en az birinin hukukçu ve en az birinin vakaya özel uzman bir kişi olması esastır.
- (3) İnceleme Komitesi her hal ve koşulda, mağduru ve olası faili dinler, yazılı ve/veya sözlü olarak tarafların beyanlarını ister. Gerekli görüldüğü durumlarda, maruz kalanın da onayını alarak, eylem ile ilgili üçüncü taraflar da dinlenmek için davet edilir. Canlıların ve doğanın olası mağdur sıfatını taşıdığı durumlarda, haklarını savunmak üzere yasal temsilciler ve ilgili kişiler de taraflar arasında kabul edilir. Çocukların ve engelli kişilerin olası mağdur sıfatını taşıdığı ve kendilerini ifade etme, savunma ya da algılama konusunda yetersiz olması durumunda anlatmak ve/veya onların haklarını savunmak üzere tanıklar, yasal temsilcileri (uygun olduğu durumda ebeveyn vs.) ve benzeri ilgili kişiler de taraflar arasında kabul edilir.
- (4) İnceleme Komitesi, başvuruya esas şikayetin tüm taraflarını dinledikten, gerekli araştırmaları yürüttükten ve varsa ilgili belgelerin incelenmesini gerçekleştirdikten sonra, başvuru ile ilgili ivedilikle bir İnceleme Raporu hazırlar ve Şiddet ve Tacizle Mücadele Birimine bildirir. İnceleme Komitesi, görevlendirilmesinin ardından bir ay içerisinde raporunu hazırlar. Birim, raporu değerlendirerek raporla beraber görüşünü OMD Yönetim Kuruluna bildirir. Bir aylık süre raporun hazırlanması için yeterli olmadığı takdirde gerekçesi ile birlikte ek süre talebini Birim'e yazılı olarak bildirir. Birim raporun hazırlanması için bir kereye mahsus olarak en fazla bir ay ek süre verebilir. Yönetim Kurulu gerekli olması durumunda raporu yetkili diğer organları (Disiplin Kurulu, İşletme Komitesi, Burs Komitesi vs.) ile paylaşır.
- (5) Canlılara ve doğaya etkiler bu canlıların ve doğanın insana faydasını ve ekonomik değerini aşan ve kendi içlerinde taşıdıkları değeri tanıyan bir yaklaşımla ele alınır.
- (6) Gizlilik prensibi doğrultusunda, İnceleme Komitesi üyeleri dahil hiç kimse konu/olay hakkında yapılan inceleme sırasında üretilen dosyaların çoğaltılmasını, kopyalamasını ve dağıtımını yapamaz. Tüm kayıtlar, gizlilik ilkesine mutlak surette uyularak muhafaza edilir.

Çocukların Cinsel Sömürüsü ve Çocuklara Yönelik İstismar

MADDE 10- Bu yönerge kapsamında tanımlanan tarafların, çocuklara yönelik istismara ilişkin başvuruları gecikmeksizin ulusal mevzuata uygun şekilde yetkili mercilere bildirilir.

Tanıklık

MADDE 11- Bu Yönerge kapsamında, şiddet, taciz ve saldırı tanıkları da başvuran olarak kabul edilir ve tanıkların yaptıkları ihbarlar incelemeye alınır. Olayın aydınlatılması için bildirilen durumun niteliği ve ağırlığı dikkate alınarak harekete geçilir.

Savunma Hakkı

MADDE 12- Savunma alınmadan İnceleme Raporu düzenlenemez. İnceleme Komitesi'nin yedi günden az olmamak üzere verdiği süre içerisinde yazılı olarak veya belirtilen bir tarihte sözlü savunmasını yapmayanlar veya bu süre içerisinde geçerli mazeretini belgeli olarak sunmayanlar savunma hakkından vazgeçmiş sayılırlar. Olası faile gönderilen davet yazısında, ifadesine başvurulmuş fiil ile ilgili savunmasını belirtilen sürede yapmadığı takdirde savunmasından vazgeçmiş sayılacağı bildirilir.

Destek Süreci

MADDE 13- Komite üyeleri;

(1) Birime doğrudan veya yönlendirme yoluyla ulaşan başvurularda olayın ayrıntılarını dinler, başvuranın ve olası mağdurun ihtiyaç ve taleplerini öğrenir ve başvuranı ve olası mağduru hukuki veya diğer çözüm seçenekleri, bu seçeneklerde izlenen süreçler, bu seçeneklerin her birinin yaratabileceği riskler ve alınması gereken önlemler konusunda bilgilendirir. Çocuklar, iletişimi ve hak savunmayı etkileyebilecek engel durumuna sahip olanlar, insan dışı canlılar ve doğa konusunda benzeri şekilde, yasal temsilcileri ve ilgili kişileri de dinler ve bilgilendirir.

(2) Başvuran, olası mağdur ve tanıklara, ihtiyaç duymaları halinde, psiko-sosyal destek için bilgilendirme yapılır.

Yaptırımlar

MADDE 14- İnceleme Komitesinde iddianın doğruluğu hususunda kanaat oluşması halinde hazırlanacak rapora dayalı olarak Şiddet ve Tacizle Mücadele Birimi tarafından önerilecek ulusal, uluslararası mevzuat ve OMD'nin ilgili mevzuatı kapsamındaki yaptırımlar OMD Yönetim Kurulu tarafından değerlendirilir ve bu doğrultuda işlem yapılır.

Eğitim ve Farkındalık Yaratmak

MADDE 15- (1) Dernek üyelerine, gönüllülerine, stajyerlerine, bursiyerlerine veya Derneğin iktisadi işletmelerinde çalışmaya başlayan tüm personele, işe alınmalarından veya üyelik/gönüllülük/stajyerlik başlangıcından itibaren oryantasyon/uyum programının bir parçası olarak bu yönergede yer alan hususlar hakkında eğitim verilecektir. Bu eğitimin alınması, hangi suretle kurulmuş veya sürdürülüyor olursa olsun, özellikle istihdam ilişkisinin kurulması ve sürdürülmesi hususunda vazgeçilmez bir gerekliliktir.

(2) Oryantasyon sürecindeki kişi (personel, stajyer veya gönüllü) işe giriş tarihinden itibaren en geç 1 (bir) ay içerisinde, varsa daha önce belirlenmiş eğitim takviminde bulunan yoksa ayrıca belirlenecek bir tarihte şiddet ve tacizle mücadele eğitimini tamamlamakla yükümlüdür.

(3) Eğitim çalışmalarının planlanması, uygulanması ve izlenmesinden Şiddet ve Tacizle Mücadele Birimi sorumludur.

(4) Şiddet ve tacizle mücadele eğitimine ilişkin katılımcı listesi ve eğitim dahilinde katılımcılara uygulanacak değerlendirme testleri Şiddet ve Tacizle Mücadele Birimi tarafından arşivlenir.

(5) Şiddet ve Tacizle Mücadele Birimi, her türlü şiddet ve taciz eylemine karşı farkındalık yaratmak amacı ile broşür, poster gibi materyalleri hazırlar, dağıtılması planlanan yer ve zaman ile birlikte Yönetim Kurulu'nun onayına sunar.

(6) Bu maddede belirtilen eğitim ve farkındalık çalışmaları, Madde 5'de bahsedilen tüm konuları kapsar. Dernek çalışmalarında da bu doğrultuda hareket edilmesi gereklidir ve bu yönde gerekli destekleyici çalışmalar veya öneriler geliştirilebilir.

Risk Analizi

MADDE 16- Şiddet ve Tacizle Mücadele Birimi ve Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Komitesi dernek içinde katılımcı bir yaklaşımla risk analizi yapar. Yüksek ve çok yüksek riskler için hafifletme ve bertaraf etme çalışmaları yürütür.

Bütçe, Lojistik ve Personel

MADDE 17- (1) Birim çalışmalarının soruşturma sürecine dair tüm giderleri ile eğitim ve bilgilendirme çalışmalarının giderleri Birim tarafından hazırlanıp Dernek Yönetim Kurulunun onayına sunulan yıllık bütçe çerçevesinde Dernek bütçesinden karşılanır.

Yürürlük

MADDE 18- Bu Yönerge, yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 19- Yönerge hükümleri ODTÜ Mezunları Derneği Yönetim Kurulu tarafından uygulanır.

EK 1

TAHAMMÜL DIŞI FİİLER

- a) **Şiddet:** İster kamusal ister özel yaşamda meydana gelsin; fiziksel, cinsel, psikolojik, dijital veya ekonomik zarar veya acı verilmesi sonucuna neden olan eylemleri veya bu eylemlerde bulunma tehdidini, zorlama veya özgürlüğün keyfi bir biçimde kısıtlanmasını içeren her türlü şiddet eylemini ifade eder;
- b) **Cinsel Taciz:** Fiziksel temas olmaksızın, sözel ve davranışsal boyutta gerçekleşen, kişinin rızasına dayalı olmayan ve süreklilik arz etmesi gerekmeyen cinsel nitelikli söz, tavır veya diğer davranış biçimlerini ifade eder;
- c) **Cinsel şiddet:** 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu uyarınca cinsel saldırı, cinsel istismar ve cinsel taciz oluşturan tutum ve davranışlardır, ancak cinsel şiddetin ve/veya tacizin tespiti için fiilin Türk Ceza Kanunu uyarınca suç oluşturup oluşturmadığının adli makamlarca tespiti aranmaz. Cinsel şiddet ve/veya taciz, failin mağdur ile bedensel temasının olup olmamasına bakılmaksızın, muhatabının özgür iradesiyle verdiği rızasına dayalı olmayan, cinsel nitelikli söz, tavır veya diğer davranış biçimlerini içerir.
- d) **Cinsiyet, cinsel kimlik, cinsiyet kimliği, cinsel yönelim temelli aőağılama:** Cinsel yönden (muhatabın cinsel yaşamı dahil olmak üzere) aőağılayıcı söz ve davranışlarda bulunmak; espri, őaka veya latife olup olmadığına bakılmaksızın muhatabın bedenini, cinsiyetini, cinsel kimliğini, cinsiyet kimliğini, cinsel yönelimini rencide edici söz, tutum, davranışlarda bulunmaktır.
- e) **Dijital şiddet ve/veya taciz:** Taraflar arasındaki ilişkinin niteliğine ve aralarında herhangi özel bir ilişki bulunup bulunmamasına bakılmaksızın; failin interneti, sosyal medyayı, her türlü teknolojik aracı muhatabını küçük düşürmek, kontrol etmek veya cezalandırmak için kullanmasıdır.
- f) **Flört őiddeti ve/veya tacizi:** Duygusal ilişki veya cinsel birliktelik içindeki taraflardan birinin diğerini kontrol etmek ve güç uygulamak amacıyla fiziksel, psikolojik veya cinsel şiddet ve/veya taciz içeren davranışlarda bulunmasıdır.
- g) **İsrarlı takip:** Kişinin güven duygusunu zedeleyen veya endişe yaşamasına neden olan, kasıtlı bir biçimde tekrarlanan, huzursuz eden, güvende olmama hissi yaratan tutum ve davranışlardır.
- h) **Misilleme:** Kişinin bir davranışı veya teklifi reddetmesi, tacize ya da saldırıya uğradığını düşünerek şikâyet etme yoluna gitmek istemesi veya gitmesi nedeniyle ya da kişinin tanık olduğu taciz veya saldırı olaylarıyla ilgili şikâyet etme yoluna gitmek istemesi veya gitmesinden ötürü örtülü veya açık şekilde iş ya da eğitim yaşamının veya sosyal yaşamın intikam amacıyla zorlaştırılmasını kapsamaktadır.
- i) **Çocukların sömürü ve istismarı ile çocuk haklarına ilişkin fiiller:** Tüm çocuklar doğuştan eşit hakka sahiptir ve çocuklara zarar gelmesinin önlenmesi esastır. Çocuklara ilişkin tahammül dışı fiillerin bazıları aőağıdadır, ancak olası diğer zarar ve sömürü şekillerinden de korunmaları gereklidir.

(1.1) Fiziki veya psikolojik şiddet, yaralama veya istismar, kötü muamele

(1.2) İhmal

(1.3) Cinsel sömürü ve istismar

i) Doğaya ve insan dışı canlılara yönelik şiddet ve taciz:

Tüm canlıların yaşam hakkı ve doğanın korunması esastır. Zorunluluk olmaksızın bir canlının öldürülmesi veya zarar görmesi yaşama karşı suçtur. Ancak canlıların korunması ve rahat yaşamalarının sağlanmasında; insanlarla diğer canlıların sağlık ve güvenlikleri ve doğaya gelebilecek diğer zararlar da dikkate alınmalıdır. Sağlık ve güvenliğe dair kaçınılmaz durumlar haricinde canlılara acı, ıstırap ya da zarar verecek eylemler ve doğaya zarar verecek eylemler tahammül dışı fiillerdir.

EK 2

TEMEL İLKELER

Bu Yönerge kapsamındaki tüm görevler, ODTÜ Mezunları Derneği Şiddet ve Tacizle Mücadele Politika Belgesi'nde ayrıntıları ortaya konulan ilkeler uyarınca yerine getirilir. Her türlü şiddet ve taciz eylemiyle ilgili şikâyet başvuru ve değerlendirme mekanizmalarının işletilmesinde aşağıdaki 4 ilke temel alınır.

Hızlı destek sunma ve özen yükümlülüğü

(1) Şiddet ve Tacizle Mücadele Birimi ve İnceleme Komitesi başvuruları hızlı ve özenle değerlendirir. Değerlendirme sürecinde mağduriyetin artma ihtimali dikkate alınarak, kanun, mevzuat ve yönetmelikler göz önünde bulundurularak gerekli ön tedbirler alınabilir.

(2) Süreç boyunca, olası mağdurun, tanığın veya yasal temsilcilerinin tekrar mağdur edilmesine yol açabilecek ve tarafların insan onurunu ve güven duygusunu zedeleyebilecek her türlü davranıştan kaçınmak ve bu tür davranışların ortaya çıkmasını önleme hususlarında gereken dikkat ve özen gösterilir. Destek sürecinde mağduriyeti artıracak sorgulayıcı ve suçlayıcı söz, davranış, tavır ve imalarda bulunulamaz.

(3) Süreç boyunca ve vakaların ele alınmasında; yaş, etnik köken, dil, din, inanç, cinsiyet kimliği, cinsel yönelim, toplumsal cinsiyet ifadesi, sosyo-ekonomik düzey, engellilik durumu, sağlık durumu, kurumdaki pozisyonu ve bunlarla sınırlı olmamak üzere, damgalayıcı tutum veya ayrımcılık içeren davranışlarda bulunulamaz ve bu tür davranışlar ile karşılaşması durumunda gerekli önlemler alınır.

Beyanın Esas Alınması İlkesi ve Delillendirme

(1) Başvuruların kabulü ve başvurana destek sağlanması için başvuranın beyanı esas alınır. Soruşturma başlatılması için başvurucudan şiddet ve taciz eyleminin varlığını kanıtlaması beklenmez.

(2) Taciz ve saldırı kanıtlanması zor eylemler olduğundan ve olası idarî ve adlî soruşturma süreçlerine dair Şiddet ve Tacizle Mücadele Birimi bu konuda başvurucuyu bilgilendirmekle yükümlüdür.

Gizliliği sağlamak

4982 sayılı Bilgi Edinme Kanunu, anılan kanuna dayalı ve Dernekler için bağlayıcı idari dñzenlemeler ile savunma hakkına ilişkin mevzuat hñkñmleri saklı kalmak ùzere;

(1) OMD, şiddeti ve Tacizle Mñcadele Birimi ve İnceleme Komitesi her tñrlñ şiddet ve taciz iddialarının değerlendirme ve incelenmesinde, buna ilişkin tñm aşamalarda hakkında iddiada bulunan, şiddet ve taciz olup olmadığı incelenen eylemin olası faili veya olası mağduru, řikāyet veya ihbar eden, tanıklar ve varsa yasal temsilciler açısından gizlilik ilkesine uygun davranır ve tñm bu kişilerin mahremiyetine azami òlçñde saygı gñsterirler.

(4) Bařvurularla ilgili tñm belgeler gñrev verilen İnceleme Komitesi ùyeleri dışındaki merci ve kişilere kapalıdır. Disiplin soruşturması başlatıldığı durumlarda dahi gizlilik ilkesi gereği sadece gerekli bilgiler ilgili yetkili mercilerle paylaşılır.

Gñnñllñlñk ilkesi

(1) Başvuruda ve sñrecin ilerlemesinde gñnñllñlñk esastır. Başvuran tñm destek mekanizmaları konusunda bilgilendirilir. Bununla birlikte, bu mekanizmalardan herhangi birine başvurmak isteyip istemediğine ancak olası mağdur veya yasal temsilcisi kendisi karar verir. Ancak tanıkların başvurma yñkñmlñlñđñ vardır.

(2) Olası mağdurun veya yasal temsilcisinin talebi olmadan hiğbir işlem başlatılamaz, başlatılmış olan işlemler durdurulamaz veya geri çekilemez ya da işlemlere ara verilemez.